

Tot 1 mei kunt u inschrijven. Zoals gewoonlijk bij De Discus, Minrebroederstraat 25 (alleen daar en niet telefonisch). Tevens zijn daar à f 2,— verkrijgbaar een geïllustreerde gids van de Sint-Janskathedraal, en een beschrijving van het stad-

huis. U kunt zich dan tevoren oriënteren over wat u te zien krijgt.

De kosten voor de tocht bedragen f 20,—. Voor hen die op eigen gelegenheid wensen te gaan f 15,—.

Restauratie „Groenesteijn”: gelukkig compromis

De 50.000 automobilisten die er per etmaal voorbij stuiven zal het waarschijnlijk niet zijn opgevallen, maar de geregelde fietsers tussen Utrecht en De Bilt sloeg in maart 1972 de schrik om 't hart toen zij zagen hoe het hun zo vertrouwde boerderijtje met de jaarankers 1751 in de witgepleisterde voor-gevel, gelegen tussen „'t Kalfje” en „Steinenburg”, werd onttakeld. Terwijl mannen het riet van het dak trokken lag het er zielig bij als een geslachte kip die geplukt werd.

Oude boerderijen zijn er tegenwoordig alleen nog maar om afgebroken te worden, zo werd bitter geknarsetand en een ieder wierp nog eens een laatste verdrietige blik op die enige mooie herinnering aan een ver verleden die er over een lange afstand straatweg nog te vinden was.

De aardige foto, hierbij afgebeeld en gemaakt in december 1972, logenstraft op triomfantelijke wijze de voorbarige jeremiades. Wij mogen ons erop verheugen de herboren boerderij straks weer door het groen te zien schijnen van de gespaard gebleven en dan uitgelopen lindebomen.

De bewoners van de boerderij, de familie Van Leeuwenhoek, konden in augustus 1972 hun huis weer betrekken. Het is voor hen wel veel gerieflijker geworden. De bovenverdieping heeft mede dank zij nieuwe dakkapellen ter weerszijden — een concessie aan het gerief —, goede slaapkamers gekregen; beneden is de opkamer bij de grote voorkamer getrokken; de plaats waar eens paarden gestald stonden, is nu ingericht tot een plezierige eetkeuken; het huis heeft centrale verwarming gekregen en zo is er meer. Het spreekt vanzelf dat het een zaak van geven en nemen is geweest om de beide doelstellingen, het behoud van de oude boerderij en het bereiken van een groter woongemak, met elkaar te kunnen verenigen.

Wij, de voorbijfietsende leken bovengenoemd, vinden dat de architect de heer H. A. de Vries uit Houten, de dienst Monumentenzorg van de gemeente Utrecht (eigenares) en de heer Agterberg (erfpachter van het huis met één omliggende hectare grond) in hun compromis bijzonder gelukkig zijn geslaagd. Dat de witte pleister, die het

wel vriendelijk deed maar er oorspronkelijk niet op zat, bij de restauratie is weggelaten, mogen we gerust een winstpunt noemen. De verborgen bakstenen gevel, die niemand meer kende en die na een vakkundige behandeling van de stenen opnieuw moest worden opgetrokken, blijkt van een verrassende levendigheid te zijn.

Ponycentrum „Groenesteijn” heet het daar nu. De heer Agterberg heeft nl. achter de boerderij een grote manege met stal gebouwd waarin hij 24 paarden heeft staan voor algemeen gebruik. De heer Van Leeuwenhoek, die al zo'n kleine veertig jaar de boerderij bewoont, heeft nu als vakman de zorg over de manege en de paarden waarbij uiteraard heel wat komt kijken. De deel van de boerderij, waarin vroeger Van Leeuwenhoek zijn veer had staan, wordt nu gebruikt als cantine van het ponycentrum. Jammer is het dat de hooiberg helemaal naar achter de manege heeft moeten retieren.

Het is een goed idee geweest de naam „Groenesteijn” weer nieuw leven in te blazen. Oud mag de naam wel heten.

Geschiedenis

Oorspronkelijk behoorde hij, zoals hierna moge blijken, alleen toe aan een kleine buitenplaats aan de overzijde van de straatweg.¹⁾ Bij acte van 17 Januari 1646 verkocht jonker Gerard Ploos van Amstel heer van Oude Geijn, 't Geijn, etc. aan deken en kapittel van Sinter Pieter te Utrecht „sekeren hoff ende erve mette huijsinge daer op staende genaempt Groenesteijn, leggende aan de Steenstrate bijten de Wittevrouwenpoorte t'Utrecht ... daer de Steenstrate Noortwaerts ... naest gelegen [is]”. In 1726 wordt dit buitentje eigendom van de gravin van Aldenburg die van zichzelf Charlotte Emélie hertogin de la Trémoille heette en die Willem van Oranje en Charlotte de Bourbon onder haar betovergrootouders telde. Ruim twee jaar later koopt zij van een andere eigenaar „twee mergen weijland ten Noorden van de Biltse Steenstraat ... met de stallinge, koets-huijs en verdere opstal daarop staende ... voor f 1200,—”.

Van toen af vormt „Groenesteijn” aan de Zuidzijde en het laatst beschreven bezit aan de overzijde van de weg één geheel, wat duidelijk uitkomt in de diverse transportakten die ervan over zijn.²⁾ Het bestanddeel aan de noordzijde van de straatweg wordt geleidelijk groter en de opstal wordt op nogal verschillende wijze aangegeven. Wordt in 1728 gesproken van „stalling en koets-huis” en in 1749 van een „schuur of stallinge”, in 1762 wordt „de plaisirplaats genaamt Groenesteijn” verkocht met aan de noordzijde van de

men de naam ervan gegeven aan het naastgelegen huis dat tot dan „Groenesteijn” had geheten, wellicht omdat het verwarring gaf dat met „Groenesteijn” zowel het buitentje als de boerderij werd aangeduid.

Het buitentje, waarin laatstelijk een wasserij was gevestigd, heeft zijn bestaan nog tot 1930 of even daarvoor weten te rekken en is toen wegens verlegging van de Biltse Grift afgebroken. Voor de boerderij aan de overzijde is de naam „Groenesteijn” in de daarop betrekking hebbende stuk-

De gerestaureerde boerderij Groenesteijn aan de Biltsestraatweg.

Steenstraat „noch een boerewoning, stallinge en bakhuis insgelijks genaamt Groenesteijn met omtrent vier mergen weiland en een stuk warmoesiersland ... strekkende ... tot achter aan de Blauwcapelsedijk”. In 1787 luidt de omschrijving van de opstal „een tuinmanswoning, stallinge en wagenschuur”.

Wanneer we de datering van 1751 in de jaarankers van de boerderij bezien in verband met de onderscheidene teksten in de transportakten dan blijkt het woord „boerewoning” vóór 1751 niet gebruikt te worden, pas voor het eerst in 1762. Dat in 1751 een ingrijpende vernieuwing heeft plaatsgevonden waarbij tegelijk de bestemming veranderde, is dus wel waarschijnlijk.

In 1822 is heel „Groenesteijn”, zowel het buitentje aan de zuidzijde van de straatweg als de landerijen met gebouwen aan de noordzijde, gekocht door de eigenaar van de plaats „Bloeiendaal”, Joost Rudolph Burlage. Deze buitenplaats lag eveneens aan de zuidzijde van de straatweg, honderd meter ten westen van „Groenesteijn”, d.w.z. onmiddellijk voorbij het bruggetje naar de Oostbroekselaan van de stad af gerekend. Nadat dit „Bloeiendaal” in 1868 was afgebroken, heeft

ken tot op den huidigen dag gehandhaafd, al genoot hij zeker geen algemene bekendheid.

P. H. Damté

- 1) *De buitenplaats „Groenesteijn” heb ik uitvoerig besproken in het Jaarboekje van Oud-Utrecht van 1966 („Langs de Biltse Steenstraat”) en in het Maandblad van februari 1968.*
- 2) *Rijksarchief Utrecht, rechterlijke archieven, inv. nr. 830.*

Vliegtocht

Voor de vliegtocht boven de provincie Utrecht, in het kader van de jubileumviering, hebben zich reeds een flink aantal deelnemers gemeld. Voor zover eventuele liefhebbers zich nog niet hebben opgegeven, verzoeken wij dezen dat zo spoedig mogelijk te doen in verband met de organisatie van dit evenement.

U kunt zich opgeven bij de wnd. secretaresse mevr. E. L. S. Offringa-Boom, Karel Doormanlaan 204, tel. 712235 (alleen 's morgens van 9.00 tot 10.30 uur).

Voor gedetailleerder gegevens verwijzen wij u naar pag. 18 van het maart-nummer.